

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ DEKANLIĞI
TIP TARİHİ VE ETİK ANABİLİM DALI

Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı Stratejik Planı

Misyon:

1. İnsanın değerini, haklarını, onurunu koruyan hekimlik uygulamalarının yaygınlaşmasına,
2. İnsanın saygınlığını, haklarını, gönüllülüğünü zedelemeyen bilimsel araştırmalar yapılmasına,
3. Klinisyenlerin Hastane Etik Kurulu ve Araştırma Etik Kurullarının olası hatalı uygulamaları önlediğine inanmasına,
4. Halkın hekimliğe olan güveninin sarsılmasının önlenmesine,
5. Akademik etiğe uygun eğitim-öğretim sunulmasına,
6. Tıbbi uygulamalar sırasında yüksek etik değerlerin korunmasına,
7. Sağlık hizmetlerinde kalitenin artırılmasıyla etik tutum ve davranışların yerleşmesine,
8. Kaliteli sağlık hizmeti sunumunun etikle ilişkilendirilmesine,
9. Tıbbın bilimsel yönüyle insani yönünün ilişkisinin kurulmasına katkı sağlamaktır

Vizyon:

1. Önümüzdeki yıllarda sağlık bakım etiğine ilişkin her konuda hizmet sunabilecek bir danışma merkezi olmak,
2. İnsana ilişkin tüm alanlarda lisans ve lisansüstü etik eğitimi verebilecek bir eğitim merkezi (etik enstitüsü) kurmak.

Paydaşlar:

Öğrenciler (Lisans ve Lisansüstü Eğitim Sürdürmekte Olanlar), Hastalar ve Hasta Yakınları, Araştırmacılar, Klinisyenler, Akademisyenler, Tıp Fakültesi ve Hastane Çalışanları, Rektörlük, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli Üniversitesine Bağlı Sağlıkla İlgili Merkez ve Birimler (KABİ, KÖGEM), Kocaeli Üniversitesinde Etik Sorun Yaşanan Tüm Fakülte ve Birimler, Bölgedeki Tüm Sağlık Kuruluşları,

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ DEKANLIĞI
TIP TARİHİ VE ETİK ANABİLİM DALI

Bölgedeki Sağlık Müdürlükler, Yerel Medya, Sağlık Meslek Odaları, İlaç Endüstrisi, Donanma Komutanlığı Asker Hastanesi, Sivil Toplum Kuruluşları (Hasta Hakları Dernekleri, Kocaeli Dokümantasyon Merkezi, İzmit Evleri ve Tarihini Koruma ve Yaşatma Derneği, Türk Tabipleri Birliği, Uzmanlık Dernekleri)

Değerler:

İnsan onuruna saygı: Her türlü eylem ve ilişkide insanın değerinin öncelikli değer olarak gözetilmesi,

Özgürlük: Düşüncelerin özgür bir ortamda baskı ve kısıtlama olmaksızın paylaşılabilmesi,

Dürüstlük: Paydaşlar ile dürüst, insan haklarına saygılı ve bireyin değerini koruyan ilişkinin kurulması,

Adil paylaşım: Yük ve yararların orantılı bir şekilde paylaşılması,

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ DEKANLIĞI
TIP TARİHİ VE ETİK ANABİLİM DALI

Mevcut durum analizi (Performans kriterleri)

Öz değerlendirme

1. Güçlü yanlar:

1. Lisans ve yüksek lisans hedeflerinin belirlenmiş ve uygulamaya aktarılabildiği olması,
2. Araştırmalara (insan ve hayvan araştırmaları) ilişkin danışmanlık hizmetlerinin anabilim dalı hedeflerimize uygun şekilde sağlanması,
3. Klinik uygulamalar sırasında klinisyenlerin etik ikilemlerine ilişkin danışmanlık hizmetlerinin anabilim dalı hedeflerimize uygun şekilde sağlanması,
4. Hekimliğe hazırlık programıyla öğrencilerin eğitim sürecine katkılarının sağlanması,
5. TC’de lisansüstü eğitim veren az sayıda anabilim dalından biri olarak 2001 yılından itibaren uygulanmakta olan yüksek lisans ve doktora programlarının belirlenmiş hedeflerine uygun olarak ve çağın/ülkenin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde sürdürülmesi.
6. Eğitim programlarımızın başka fakülteler tarafından örnek alınması,
7. İnsanlar üzerine ve hayvanlar üzerine araştırma etik kurullarının gelişen bilim ve değerler ışığında güncellenmesi ve diğer fakülteler tarafından örnek alınması,
8. Daha önce Dönem 5 stajları arasında olan ve Eğitim Komisyonu tarafından 2004-2005 akademik yılında kaldırılarak Dönem 4 büyük stajlarına 3’er saat olarak değiştirilen klinik etik stajının Türkiye’de ilk olarak 1999 yılında anabilim dalımız tarafından gerçekleştirilmesi ve bu staj programının diğer fakültelerce örnek alınması,
9. Fakültemizde hekimliğe hazırlık programı ile bu yıl uygulanmaya çalışılan küçük gruplarla eğitim uygulamasını on yıl önceleyecek şekilde klinik etik eğitimlerinin 1999 yılından itibaren sürdürülmesi

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ DEKANLIĞI
TIP TARİHİ VE ETİK ANABİLİM DALI

2. Zayıf yanlar:

1. Tıpta Uzmanlık Sınavı ile asistan alınamaması nedeniyle hekim akademisyenlerin yetiştirilememesi,
2. Asistan kadrolarının yetersizliği,
3. İnsan ve hayvan araştırmaları etik kurulları için sekreterlik sağlanmamış olması ve bu işin raportörler tarafından sağlanmak durumunda kalınması,
4. Anabilim dalının konuşlanmasının, tahsis edilen odaların anabilim dalı hedeflerine uygun olarak gelişmeye fırsat tanımaması.

3. Fırsatlar:

1. Anabilim dalının tıp etiği ve tıp tarihi olmak üzere iki farklı bilim dalını barındırması sayesinde tıp, hukuk, felsefe, hemşirelik gibi çeşitli lisans alanlarından öğrencilere çok disiplinli bir yaklaşımla eğitim verebilmek,
2. Biyoetik, tıp etiği, klinik etik gibi alt disiplinlerle teorik alandan günlük klinik uygulamalara kadar çeşitli boyutlarda eğitim/hizmet sunabilmek.

4. Tehditler:

1. Profesyonellerin etik eğitime ve etik davranışa gerekli özeni göstermemesi
2. Tıp tarihi ve etik (deontoloji) uzmanlarının az sayıda olması ve farklı bir disiplin olduğunun göz ardı edilmesi nedeniyle tıp etiği uzmanlığı dışındaki disiplinler tarafından yorumlanması

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ DEKANLIĞI
TIP TARİHİ VE ETİK ANABİLİM DALI

Stratejik amaçlar

A. Eğitim ve öğretim süreçleri

Lisans eğitimi:

Stratejik amaç: Kişilerin onuruna, özerkliğine, haklarına saygı göstererek mesleğini adil ve dürüst bir şekilde uygulayan, böylece toplumun ve kişilerin esenliğini yükseltmeye çalışan iyi hekimler yetiştirmektir.

1. Tıp öğrencisini kendi değerlerini, inançlarını ve tutumlarını sınaması için cesaretlendirmek,
2. Tıp uygulamalarına felsefi bakış açısı yansıtabilmesi için karar vermeyle ilgili bilişsel becerilerini geliştirmek,
3. Öğrencinin klinik durumları ya da sorunları çözümlemesine yardımcı olmak,
4. Öğrencinin klinik durumlar ya da sorunlarla ilgili ahlaksal konuları tanımasına yardımcı olmak,
5. Öğrenciye tıp etiği tartışmalarında sıklıkla kullanılan ahlaksal kavramları, ilkeleri ve kodları tanıtmak,
6. Tıp uygulamalarıyla ilgili ahlaksal kavramlara dayanan görüşünü açıklaması ve savunması için cesaretlendirmek
7. Etkili iletişim kurmasına yardımcı olmak.
8. İyi hekim yetiştirmeye katkı sağlamak,
9. Hekim adaylarının etik duyarlılığını yükseltmek, hekimi bireye saygı ilkesinin önemine inandırmak,
10. Klinik etik karar verme becerisi kazandırarak kararlara olgunun etik yönünün dahil etmesini sağlamak,
11. Öğrencilerin hekimlik anlayışlarını ortaya koyabilecekleri, iyi hekimin ne/nasıl olması gerektiği konusunda toplantılar düzenleyerek değerlerini tanımalarına fırsat vermek,
12. Son yıl tıp öğrencisinin karşılaşılabileceği etik güçlüklerle karşı hazırlanmasına yardımcı olarak sorumluluklarını vurgulamak,
13. Öğrencilerin fark ettikleri tıp etiği sorunlarını “etik vaka tartışmaları” ile ilgili öğretim üyeleriyle değerlendirmesine olanak tanımak,

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ DEKANLIĞI
TIP TARİHİ VE ETİK ANABİLİM DALI

14. Dönem V tıp eğitiminden kaldırılmış olan 30 saatlik “Klinik Etik Stajının” tekrar başlatılmasını sağlayarak yukarıdaki hedeflere ulaşmayı mümkün kılmak,
15. Tıp tarihi konusunda donanımlı hekimler yetiştirerek hekimlerin geçmişle gelecek arasında köprü kurabilmesini sağlamak,

Lisansüstü eğitim:

Stratejik amaç: Anabilim dalını geleceğe taşıyacak tıp etiği uzmanları yetiştirmek, sağlık çalışanlarının etik duyarlılığını artırmak.

1. İki öğretim üyesi ve bir kadrolu doktora öğrencisi ile etkinliklerini sürdürmekte olan anabilim dalımıza, onu geleceğe taşıyacak uluslar arası standartlarda öğretim üyeleri kazandırmak,
2. Yüksek lisans ve doktora eğitimiyle ülkemizde özellikle hasta hakları ile ilgili yeni düzenlemelerin uygulamaya geçirilmeye başlandığı bu dönemde farklı uygulama alanlarında çalışabilecek uzmanlar, doktora eğitimiyle sayıları giderek artan tıp fakültelerinde tıp tarihi ve etik eğitimini üstlenebilecek öğretim üyeleri yetiştirmek,
3. Mezuniyet sonrası etik eğitim programları düzenleyerek hekimleri yeni etik sorunlardan haberdar etmek,
4. Hekimlik uygulamaları sırasında yaşanan etik sorun ya da ikilemlerle baş edebilmelerine “Etik danışmanlık” veya “Etik konsültasyon” ile yardımcı olmak,
5. Her kliniğin yapısına özgü etik sorunların ilgili kliniğin kendi ortamında ve kendi çalışanları ile “Etik vaka tartışmaları” şeklinde değerlendirilmesini sağlamak,
6. Hekimin tıbbi kaynakları adil paylaşırma ve hastanın gerçek tıbbi ihtiyacını belirleme ödevlerini uygulamaya aktarmalarına yardımcı olmak,
7. Bilimsel araştırmaların etik yönünden haberdar olmalarını sağlayarak bilimsel sorumluluk alanlarının farkına varmalarını sağlamak.

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ DEKANLIĞI
TIP TARİHİ VE ETİK ANABİLİM DALI

B. Araştırma ve geliştirme süreçleri

Stratejik amaç: Araştırmalarda ülkemizin ve yöremizin ihtiyaçlarını göz önünde tutarak yol gösterici olabilecek bilgiler üretmek.

1. Ülkemizde yaşanan klinik etik sorunların öncelik listesini çıkarabilmek,
2. Hekimlerin mevcut etik sorunlara karşı eğilim ve tutumlarını belirleyerek etik eğitim ihtiyacını belirlemek ve etik eğitim planları için veri oluşturmak,
3. Yaşanan etik sorunlarla baş etmeye yardımcı olacak ulusal ve kurumsal politikalar oluşturulmasına katkı sağlamak,
4. Bireye saygının, hastanın haklarının yaşama geçirilmesi konusunda yol gösterici epidemiyolojik çalışmalar yapmak,
5. Halkın tıp etiği konularına karşı görüşünü ve beklentilerini ortaya koyabilen çalışmalar yapmak,
6. Sağlık çalışanlarının ve hastaların etik bir soruna karşı duruşunu belirleyerek ortak noktaları göstermek,
7. Ciddi etik sorun yaratan uygulamaları saptayarak çözüm önerileri sunmak,
8. Ülkemizde sağlık çalışanlarının her bir tıbbi uygulamaya karşı etik duyarlılığı hakkında bilgi edinerek mezuniyet sonrası etik eğitim programlarının düzenlenmesini sağlamak,
9. Yöremizin tıp tarihi ve özellikle Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet dönemi tıp tarihi konusunda önemi ve değeri ile ilgili tıp tarihi araştırmaları yürüterek kent tarihine katkı sağlamak, tarihe karşı sorumluluğumuzu yerine getirmek,
10. Kocaeli Tıp Tarihi ile Kocaeli Askeri Hekimlik Tarihini ilişkilendirmek,
11. Kocaeli'nin tarihsel süreç içindeki hekimlerini tanımak,
12. Eski Türkçe tıp eserlerini okuyarak günümüz bilgisiyyle dönemin tıbbını tartabilmek,
13. Yörenin sağlık haritasını tarihsel süreçlere göre çıkartarak tarihe ışık tutmak,
14. Yörenin tıp tarihi ile Anadolu tıp tarihi arasında bağ kurmak,
15. Yörenin tıp tarihi kitabını yazmak ve bir Tıp Tarihi müzesi açmaktır.

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ DEKANLIĞI
TIP TARİHİ VE ETİK ANABİLİM DALI

C. Uygulama ve hizmet süreçleri

Stratejik amaç: Sağlık hizmetlerinin sunumunda ve yapılan araştırmalarda kişilerin onuruna, özerkliğine, haklarına saygı gösterilmesine, toplumun ve kişilerin esenliğinin yükseltilmesine katkı sağlayabilmek

İnsan, Hayvan ve Hastane etik kurulları vasıtasıyla

1. Aydınlatılmış onam ve bilgilendirme formlarının hazırlanması ve güncellenmesi ile hastaların ve sağlık çalışanlarının,
2. Klinik etik danışmanlık hizmetleriyle klinisyenlerin,
3. Deney Hayvanları ile çalışma kursları ile araştırmacıların,
4. Araştırma danışmanlığı ile tüm araştırmacıların,
5. Hasta hakları panoları, broşürleri, eğitimleri ve hasta bilgilendirme formlarının geliştirilmesi ve güncelleştirilmesiyle hastaların eğitilmesi, hizmet kalitesinin yükseltilmesi dolayısıyla etik duyarlılığın geliştirilmesi.

D. Yönetim süreçleri

Stratejik amaç: Anabilim dalının temel değerlerinin yönetim sürecinde de geçerli kılınması

1. Kurumsal yönetim sürecine etik bakış açısı kazandırabilmek,
2. Anabilim dalı akademik kurullarına araştırma görevlilerinin katkısını artırmak,
3. Ders programlarının güncelleştirilmesi ve geliştirilmesine ilişkin değişikliklerin zamanında yapılması, insan araştırmaları etik kurulu, hayvan araştırmaları etik kurulu ve hastane etik kuruluna ilişkin kayıtların muhafaza edilmesi, yazışmaların sağlanması ve etik kurullar arşivinin oluşturulması için sekreter görevlendirilmesi.